

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Λεξικά Ορολογίας»

Συγγραφή: ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ

Εφαρμογή: ΤΣΟΥΒΑΛΤΖΙΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Λεξικά Ορολογίας

Εφαρμογή σεναρίου

Τσουβαλτζίδου Κατερίνα

Δημιουργία σεναρίου

Θεοδώρα Τριαντοπούλου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

4^ο Γυμνάσιο Κερατσινίου

Χρονολογία

Από 19-01-2015 μέχρι 28-02-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

- 4^η Ενότητα: Μέρος Α΄: «Το σχολείο στο χρόνο», Μέρος Γ΄: «Συνοχή ευρύτερου κειμένου», Δ΄ «Λεξιλόγιο», Ε΄: «Δραστηριότητες Παραγωγής Λόγου».
- 9^η Ενότητα: Μέρος Β΄: «Χρήση ειδικού λεξιλογίου, Ορισμός». Μέρος Δ΄: «Χρήση Λεξικών».
- 1^η Ενότητα: Μέρος Δ2: Άλλοι τρόποι ανάπτυξης παραγράφου.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 12 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα.

II. Εικονικός χώρος <http://www.pbworks.com>

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η παρούσα εφαρμογή προϋποθέτει την εξοικείωση εκπαιδευτικού και μαθητών με τη χρήση επεξεργαστή κειμένου (Word) και τη γνώση κατασκευής υπερσυνδέσεων με ιστοσελίδες και άλλα αρχεία Word. Επίσης προϋποθέτει την εξοικείωση με τη συνεργατική μέθοδο παραγωγής κειμένων μέσω ψηφιακής πλατφόρμας. Τέλος, η εφαρμογή προϋποθέτει τη χρήση Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο και τη χρήση προτζέκτορα ή διαδραστικού πίνακα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Θεοδώρα Τριαντοπούλου, Λεξικά Ορολογίας, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

--

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εφαρμογή αυτή οι μαθητές αναζήτησαν «Το σχολείο στο χρόνο...» και δημιούργησαν πολυτροπικά λεξικά σχετικής ορολογίας την οποία στη συνέχεια αξιοποίησαν στη δημιουργία λήμματος ψηφιακής εγκυκλοπαίδειας για την

εκπαίδευση ως διαχρονικό κοινωνικό θεσμό. Αρχικά, οι μαθητές ενημερώθηκαν για τις προϋποθέσεις και το αντικείμενο της εργασίας τους. Στη συνέχεια «ξεναγήθηκαν» με τη βοήθεια της διδάσκουσας σε ηλεκτρονικά λεξικά μέσω των οποίων εισήχθησαν στη λογική της λεξικογράφησης και ενημερώθηκαν για τα διαφορετικά είδη των λεξικών και τη χρήση τους. Ακολούθησε η μελέτη σε ομάδες, κειμένων σχετικών με την εκπαίδευση στην Αρχαιότητα, στο Βυζάντιο και στη Νεότερη και Σύγχρονη εποχή. Μέσα από αυτά επελέγησαν λέξεις-κλειδιά που συνδέονταν με την προς εξέταση έννοια και επιχειρήθηκε μια πρώτη λεξικογραφική προσέγγιση. Στη συνέχεια οι ομάδες έλεγξαν τα αρχικά τους εγχειρήματα και αναζήτησαν επιπλέον πηγές για την αποσαφήνιση των επιλεγμένων όρων. Τα αποτελέσματα της αναζήτησής τους χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη σύντομων και εκτεταμένων ορισμών οι οποίοι πλαισιώθηκαν με εικόνες. Το παραχθέν υλικό της λεξικογράφησης συνόδευσε, με τη μορφή υπερσυνδέσμων, πολυτροπικό κείμενο που διαμορφώθηκε ως εγκυκλοπαιδικό λήμμα για την εκπαίδευση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εφαρμογή αναπτύχθηκε εντός του πεδίου της Θεωρίας της Εμπλαισωμένης ή Εγκαθιδρυμένης Μάθησης και οργανώθηκε γύρω από την επίλυση προβλήματος. Ζητούμενα ήταν: α) η δημιουργία λεξικού ορολογίας σχετικής με την εκπαίδευση και την ιστορία της και β) η δημιουργία εγκυκλοπαιδικού χαρακτήρα λήμματος στον τύπο της Wikipedia για τη λέξη εκπαίδευση. Στο πλαίσιο που περιγράφηκε υποστηρίχθηκε η συνεργατική μάθηση: οι μαθητές επέλεξαν, σχεδίασαν συνεργατικά, συνεπεξεργάστηκαν κείμενα, αναζήτησαν πηγές πληροφόρησης στο διαδίκτυο, τις οποίες αξιολόγησαν, και ετοίμασαν το τελικό προϊόν, που αποτέλεσε επίσης αντικείμενο αξιολόγησης από τους ίδιους και από τις άλλες ομάδες. Η διδάσκουσα προετοίμασε τις δραστηριότητες και λειτούργησε διευκολυντικά και καθοδηγητικά σε

όλη τη διάρκεια της εφαρμογής του σεναρίου. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην παραγωγή λόγου ως αποτέλεσμα μιας συνεχώς αξιολογούμενης συνεργατικής διαδικασίας που απέχει πολύ από το να είναι εύκολη, γρήγορη και τελεσίδικη όπως αντιμετωπίζεται στην καθημερινότητα των μαθητών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Μέσα από τη δημιουργία λεξικών ορολογίας επιχειρήθηκε η αναδόμηση πληροφοριών που στο σχολικό βιβλίο παρουσιάζονται στην Ενότητα 1 (ανάπτυξη παραγράφου με ορισμό) και 9 (χρήση ειδικού λεξιλογίου, τεχνική διατύπωσης ορισμών, χρήση λεξικών). Οι μαθητές διερεύνησαν τον τρόπο σχηματισμού των ειδικών όρων, προσέγγισαν την έννοια της πολυσημίας ενός όρου και ασκήθηκαν στη διατύπωση των ορισμών τους αξιοποιώντας κείμενα διαφορετικών ειδών: Εγχειρίδια Ιστορίας, Δοκίμια, Άρθρα του ημερήσιου τύπου, Επιστημονικά Άρθρα, Κείμενα Λογοτεχνίας, Εικόνες κλπ. καθώς και το ερμηνευτικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#). Επιπλέον, ασκήθηκαν στην αναζήτηση επιπρόσθετου πληροφοριακού, σχετικού με τον όρο, υλικού στο διαδίκτυο.

Η συγκεκριμένη εφαρμογή χρησιμοποίησε ως θεματικό πεδίο αυτό της ενότητας 4 του σχολικού εγχειριδίου με τίτλο «Το σχολείο στο χρόνο...» και κατέληξε στην αξιοποίηση του κατακτηθέντος ειδικού λεξιλογίου για τη δημιουργία σχετικού εγκυκλοπαιδικού λήμματος στον τύπο της Wikipedia.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Το σενάριο έχει κυρίως γλωσσική και μεταγλωσσική εστίαση, καθώς οι μαθητές συνειδητοποιούν τη χρησιμότητα και εξοικειώνονται με τον τρόπο δημιουργίας ενός ειδικού λεξικού αλλά και σχολιάζουν τις εργασίες άλλων ομάδων. Έτσι συνειδητοποιούν τη σημασία της γλωσσικής γνώσης ως διαμορφωτικού παράγοντα της εγγράμματης ταυτότητας. Ταυτόχρονα, μέσω του προς εξέταση θέματος, συνειδητοποιούν την ιστορικότητα του θεσμού της εκπαίδευσης και αναπτύσσουν

κριτική στάση απέναντι σε ζητήματα της σχολικής καθημερινότητας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκονται τα εξής:

- εύρεση ειδικών όρων σε ένα κείμενο ειδικού επιστημονικού ενδιαφέροντος·
- επίγνωση των τρόπων σχηματισμού λέξεων με έμφαση στη στρατηγική του μορφολογικού τεμαχισμού·
- κατανόηση της έννοιας της ‘πολυσημίας’ των όρων·
- κατανόηση του ότι οι λεξικοσυντακτικές επιλογές στη διατύπωση ενός ορισμού σχετίζονται με το ιδιαίτερο το ύφος του ορισμού.

Γραμματισμοί

Κλασικός Γραμματισμός

- Εξοικείωση με την ανάγνωση ερμηνευτικών λεξικών: εύρεση όρων σε λεξικά και αξιοποίηση των πληροφοριών τους.
- Διατύπωση απλών ορισμών ειδικών όρων και ανάπτυξη εκτεταμένων ορισμών ειδικών όρων σε μορφή παραγράφου.
- Παραγωγή συνεργατικού εγκυκλοπαιδικού λήμματος.

Νέοι Γραμματισμοί

- Αξιοποίηση των ηλεκτρονικών ερμηνευτικών λεξικών για την εύρεση της σημασίας ειδικών όρων και την επαλήθευση υποθέσεων των μαθητών για τον τρόπο σχηματισμού τους και τη γραμματική τους κατηγορία ([Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)).
- Αναζήτηση επιπρόσθετων πληροφοριών στο διαδίκτυο για κάθε όρο και κριτική αξιοποίησή τους.
- Αξιοποίηση συνεργατικής πλατφόρμας για τη συμπαραγωγή γραπτού λόγου: ανάπτυξη ηλεκτρονικών λεξικών ορολογίας και ανάπτυξη εγκυκλοπαιδικού λήμματος.

Κριτικός Γραμματισμός

Οι μαθητές συγκρίνοντας τους ορισμούς που οι ίδιοι ανέπτυξαν μέσω των αναζητήσεών τους στα κείμενα που τους προτάθηκαν και γενικότερα στο διαδίκτυο με αυτούς που περιέχονται στα ερμηνευτικά λεξικά απέκτησαν επίγνωση των διαφορών των λεξικών που αφορούν τη γενική γλώσσα και των ειδικών λεξικών που αφορούν την επιστημονική γλώσσα. Παράλληλα, καθώς οι μαθητές βρέθηκαν αντιμέτωποι με τη διαδικασία κατασκευής των ορισμών, την αξιολόγησαν ως σημαντική για την κατανόηση του λόγου και κατ' επέκταση συνειδητοποίησαν την αξία της μελέτης της γλώσσας.

Στην τελική φάση του σεναρίου οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να οργανώσουν και να ταξινομήσουν τα ευρήματα των αναζητήσεών τους με διαφορετικά κριτήρια τα οποία οι ίδιοι πρόκριναν, ώστε να εξυπηρετηθούν οι στόχοι του κειμένου που τους ζητήθηκε τελικά να παραγάγουν. Οι μαθητές, αφού απέκτησαν επίγνωση των πρακτικών μέσω των οποίων ο μέσος αναγνώστης αναζητά πληροφορίες στο διαδίκτυο αλλά και των αναγνωστικών του συνηθειών που υπαγορεύονται από το μεγαλύτερο ή μικρότερο ενδιαφέρον του για το ζήτημα, χρησιμοποίησαν αυτή τη γνώση για τη δημιουργία του δικού τους κειμένου. Η δημιουργία εγκυκλοπαιδικού λήμματος τους έδειξε, τέλος, πόσο επίπονη και απαιτητική είναι η εργασία αυτή και τους έφερε απευθείας αντιμέτωπους με τους αυτοπεριορισμούς που απαιτούνται.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία του σεναρίου αποτελεί η διαθεματική εργασία στο [τέλος της 9^{ης} Ενότητας](#) (σ. 148), σύμφωνα με την οποία οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες εντοπίζουν

επιστημονικούς όρους από σχολικά εγχειρίδια και δημιουργούν ένα μικρό λεξικό.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο κινείται στη θεματική της ενότητας [4](#) «Το σχολείο στο χρόνο...» και αντλεί το αντικείμενό του από το [Β΄](#) και [Δ΄](#) μέρος της 9^{ης} ενότητας της Νεοελληνικής Γλώσσας Β΄ Γυμνασίου «Ταξίδι στο μαγικό κόσμο του Διαστήματος» αλλά και τη δεύτερη διαθεματική εργασία στο [τέλος της ενότητας](#) (σ. 148). Επιπλέον, αξιοποιεί από την 1^η Ενότητα το [Δ2](#) μέρος «Άλλοι τρόποι ανάπτυξης παραγράφων». Το σενάριο συνάδει:

α) Με τους στόχους του [ΔΕΠΠΣ](#) για τη Β΄ Γυμνασίου, σύμφωνα με τους οποίους ο μαθητής:

- εξοικειώνεται με τη χρήση λεξικών διαφόρων ειδών (ερμηνευτικών, ετυμολογικών, ονοματικών, πραγματολογικών, λεξικών συνωνύμων και αντιθέτων, παραγώγων κλπ.)·
- εξασκείται στη διατύπωση ορισμών·
- κατανοεί τη σκοπιμότητα και την τεχνική των ορισμών·
- ασκείται στην αναζήτηση λημμάτων, καθώς και στην αναζήτηση συγκεκριμένων κάθε φορά πληροφοριών (ερμηνευτικών, ετυμολογικών κλπ.) για τα λήμματα. Συγκρίνει διάφορα είδη λεξικών μεταξύ τους και συνηθίζει να ανατρέχει κάθε φορά στο πιο κατάλληλο για την περίπτωση.

β) Με το [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Γυμνάσιο](#) (2011), σύμφωνα με το οποίο ορίζονται ως ενδεικτικά αποτελέσματα και δραστηριότητες για τη Β΄ Γυμνασίου τα ακόλουθα:

- χρήση λεξικών διαφόρων ειδών ανάλογα με τις ανάγκες πληροφόρησης·
- αξιοποίηση ποικίλων λεξικών (ερμηνευτικών, ετυμολογικών, συνωνύμων, παραγώγων κλπ.)·
- αναζήτηση άγνωστων λέξεων και ετυμολογιών σε λεξικά·

- αναζήτηση διαφόρων σημασιών και χρήσεων λέξεων σε λεξικά και ηλεκτρονικά σώματα κειμένων (κυριολεκτική/μεταφορική σημασία, πολυσημία, συνωνυμία κλπ.)·
- ατομικές και ομαδικές έρευνες μικρής εμβέλειας με χρήση ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών ή άλλων πηγών του διαδικτύου και λογισμικών·
- χρήση βοηθημάτων (λεξικά, γραμματική) για την αποδεκτή, ανάλογα με το είδος και την περίσταση, γραφή·
- χωρισμός των μαθητών και μαθητριών σε ομάδες και κοινή επεξεργασία κειμένου με τη χρήση κειμενογράφου, λογισμικού παρουσίασης (για πολυτροπικά κείμενα) και διαδικτυακών εργαλείων συνεργατικής γραφής·
- παρουσίαση στην τάξη μικρών ατομικών ή ομαδικών ερευνών που γράφτηκαν στον υπολογιστή με χρήση κειμενογράφου, διορθωτή, λογισμικού επεξεργασίας εικόνας, σελιδοποιητή κλπ., εκπαιδευτικών λογισμικών ή με χρήση των υπηρεσιών και των συνεργατικών εργαλείων του διαδικτύου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται στο σενάριο για άμεση πρόσβαση στην πληροφορία (σύνδεση με το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)), για την άντληση υλικού (εύρεση επιπρόσθετου υλικού), υποστηρίζουν τη συνεργατική γραφή μέσα από τη χρήση του επεξεργαστή κειμένου Word και εφαρμογών Web 0.2 και εισάγουν τους μαθητές στην έννοια και λειτουργία του υπερκειμένου.

Κείμενα

- Διαβατήριο για τη ζωή η βασική εκπαίδευση. 1999. Στο *Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο*. Τχ. Β' αναθεωρημένη έκδοση. Αθήνα: ΟΕΔΒ. σελ. 60.
- Οι νέες τεχνολογίες θα αλλάξουν την εκπαίδευση. 2003. Στο *Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο*. Τχ. Β' αναθεωρημένη έκδοση. Αθήνα: ΟΕΔΒ. σελ. 61.
- Τι είναι τα Ηφαιίστεια; 2003. Ένα πολύ μικρό σωματίδιο. 2003. Ο Αιώνας των

Φώτων. 2003. Ως αυτόπτης μάρτυρας. 2003. Στο *Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο*. Τχ. Β' αναθεωρημένη έκδοση. Αθήνα: ΟΕΔΒ. σελ. 140.

- Κείμενα 12, 13,14,15,16 στο *Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο*. Τχ. Β' αναθεωρημένη έκδοση. Αθήνα: ΟΕΔΒ. σελ. 143-145.
- Θάνος Μαρκόπουλος, «Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι», Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.

Από το διαδίκτυο

- Ελληνικός κόσμος, ΙΜΕ:
  - www.e-history.gr
  - <http://www.ime.gr/chronos/05/gr/culture/index.html>,
  - http://www.ime.gr/chronos/14/gr/1923_1940/civilization/institutions/index.html
  - <http://www.kapodistriasis.info/paideia>
- Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής: <http://www.kanep-gsee.gr/content/1os-thematikos-kyklos-mathitiki-diarroi>
- Πύλη για την ελληνική γλώσσα, <http://www.greek-language.gr>, Ηλεκτρονικά Λεξικά.
- Αθηνά Σιπητάνου, [Οι εκφάνσεις της εκπαίδευσης ενηλίκων κατά την ελληνική αρχαιότητα](#), (τελευταία προσπέλαση 01-02-2015).
- Σάντρα Βούλγαρη, [Bullying, μια σύγχρονη επιδημία](#), Εφημερίδα *Καθημερινή*, Κόσμος, 07-06-2014, (τελευταία προσπέλαση 01-02-2015).
- [Ο νέος αναλφαβητισμός](#). 2010. Στο *Νεοελληνική Γλώσσα, Β' Γυμνασίου, Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων*, σελ. 15, (τελευταία προσπέλαση 01-02-2015)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' Φάση: Αφόρμηση (2 ώρες)

Η παρούσα εφαρμογή ξεκίνησε (1^η διδακτική ώρα) με έναν καταγισμό αυθόρμητων

ιδεών γύρω από τη λέξη-έννοια «Σχολείο». Οι λέξεις που προτάθηκαν από τους μαθητές καταγράφηκαν στον πίνακα και στη συνέχεια ταξινομήθηκαν σύμφωνα με κριτήρια που επίσης οι μαθητές έθεσαν π.χ. λέξεις που σχετίζονται με την οργάνωση του σχολείου ή τους στόχους του ή το κτίριο ή τους μαθητές κλπ. Μέσω αυτής της διαδικασίας επιχειρήθηκε μια πρώτη χαρτογράφηση της πολυσημίας της λέξης σχολείο, των διαφορετικών της χρήσεων, της σημασίας της στο χρόνο κοκ. Με αφετηρία αυτόν τον προβληματισμό οδηγηθήκαμε σε περαιτέρω σκέψεις γύρω από το πώς οι λέξεις αποκτούν τη σημασία τους, πώς γίνονται αντιληπτές στην καθημερινή επικοινωνιακή χρήση και πώς μετασχηματίζονται ώστε να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες του επιστημονικού λόγου. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας εμπλουτίστηκε περισσότερο η πρώτη καταγραφή λέξεων-εννοιών σχετικών με το «σχολείο».

Οι μαθητές σε αυτή τη φάση αναφέρθηκαν και στο «bullying» και έτσι μας δόθηκε η ευκαιρία να συμπεριλάβουμε στις παρατηρήσεις μας και την εισροή ξένων λέξεων στο καθημερινό ή στο ειδικότερο λεξιλόγιο που χρησιμοποιούμε. Στην εξέλιξη της συζήτησης η διδάσκουσα οδήγησε τους μαθητές σε προβληματισμό γύρω από τον τρόπο με τον οποίο δημιουργούνται οι λέξεις-όροι (σύνθεση, παραγωγή), τη μορφή τους και την ανάγκη να ορίζονται επαρκώς, με σαφήνεια και ακρίβεια. Οι μαθητές, χωρισμένοι πρόχειρα σε τετραμελείς ομάδες, χρησιμοποιώντας την προηγούμενη γνώση τους σχετικά με τον τρόπο ανάπτυξης παραγράφου με ορισμό (1^η Ενότητα: Μέρος Δ2: Άλλοι τρόποι ανάπτυξης παραγράφου) και με τη βοήθεια των σημειώσεών τους από τον καταγισμό ιδεών, κλήθηκαν να ορίσουν την έννοια της λέξης «σχολείο». Όταν βρέθηκαν αντιμέτωποι με τις δυσκολίες του εγχειρήματος, οι μαθητές μελέτησαν τα κείμενα [4](#), [5](#), [6](#) και [7](#) στη σελίδα 140 του σχολικού εγχειριδίου της Νεοελληνικής Γλώσσας προκειμένου να κατανοήσουν την έννοια του σύντομου ορισμού και επαναπροσδιόρισαν τη λέξη που τους είχε δοθεί, αφού συμβουλευτήκαν και το περιεχόμενο της σελίδας [139](#) του παραπάνω εγχειριδίου.

Τη δεύτερη διδακτική ώρα οι ομάδες των μαθητών μελέτησαν τα κείμενα [12](#), [13](#), [14](#), [15](#), και [16](#) του σχολικού εγχειριδίου προκειμένου να εντοπίσουν τις πληροφορίες που περιέχει ένα λεξικό και τον τρόπο οργάνωσής τους. Στη συνέχεια, τέθηκαν στην ολομέλεια τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια μορφή έχουν οι ειδικοί όροι (ουσιαστικά, ουσιαστικοποιημένα επίθετα, λεξικές φράσεις);
- Πώς είναι η δομή/μορφή του ορισμού (οριστέα έννοια, γένος, ειδοποιός διαφορά), το ύφος του (οικείο ή επίσημο), η έκτασή του (απλοί και εκτεταμένοι ορισμοί);
- Περιέχονται οι ειδικοί όροι στα ερμηνευτικά λεξικά; Πόσο σαφής και επαρκής είναι ο ορισμός των ειδικών όρων σε σχέση με τον ορισμό του όρου στα σχολικά εγχειρίδια; Γιατί;
- Ένας ειδικός όρος έχει επιπλέον σημασίες;

Οι μαθητές έδωσαν τις απαντήσεις που μπορούσαν στα ερωτήματα αυτά, καθορίστηκε όμως ότι η συζήτηση θα ολοκληρωθεί, αφού πρώτα φέρουν σε πέρας ένα σχέδιο εργασίας που αφορά στη δημιουργία λεξικών ορολογίας. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός παρουσίασε το σχέδιο εργασίας: «Μικρό Λεξικό για την Εκπαίδευση». Το σχέδιο περιελάμβανε τη διερεύνηση όψεων του θεσμού της εκπαίδευσης κατά στην Αρχαιότητα, το Βυζάντιο καθώς και τη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή μέσα από προεπιλεγμένα κείμενα σχολικών εγχειριδίων και διαδικτυακές πηγές. Η διερεύνηση αυτή θα αποκάλυπτε έννοιες (μέσα, μέθοδοι, αρχές κλπ.) που αποκρυσταλλωμένες σε όρους, σηματοδότησαν την πραγματικότητα της εκπαίδευσης σε κάθε εποχή. Εκπαιδευτικός και μαθητές σχεδίασαν από κοινού τη μορφή και λειτουργία του λεξικού. Αποφασίστηκε το λεξικό να περιέχει δεκαέξι ειδικούς όρους, τον σύντομο και τον εκτεταμένο ορισμό τους, χαρακτηρισμό της μορφής του όρου, υπερσύνδεση με το αντίστοιχο λήμμα του Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής και με επιπρόσθετο υλικό (εικόνες, βίντεο) και να περιλαμβάνει βιβλιογραφία. Το υλικό της λεξικογράφησης θα παραδιδόταν τόσο στην κλασική αλφαβητική μορφή ενός

γλωσσαρίου όσο και με τη μορφή υπερσυνδέσμου σε επιλεγμένες ενεργές λέξεις στο κείμενο που θα προέκυπτε τελικά ως συνεργατικό εγκυκλοπαιδικό λήμμα για τη λέξη «σχολείο».

Στη φάση αυτή, συγκροτήθηκαν από τον διδάσκοντα πέντε τετραμελείς και μια πενταμελής ομάδα μαθητών με κριτήρια την επίδοσή, τις μεταξύ τους σχέσεις και τις δεξιότητες των μελών της ομάδας. Οι ομάδες αυτοοργανώθηκαν αναλαμβάνοντας διακριτούς ρόλους. Κάθε ομάδα είχε πλέον μπροστά της έναν Η/Υ εφοδιασμένο με Φάκελο Υλικού καθώς και δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο. Για επιπλέον διευκόλυνση δόθηκε στους μαθητές και έντυπο το [Φύλλο Εργασίας](#) 1 που καθόριζε τα επιμέρους βήματα που έπρεπε να ακολουθηθούν. Η εργασία θα ξεκινούσε την επόμενη ώρα, με κάθε εποχή να διερευνάται από δύο ομάδες μαθητών και την υποχρέωση παράδοσης τριών ή τεσσάρων λημμάτων η κάθε ομάδα. Το υλικό στους επιμέρους φακέλους ήταν διαφοροποιημένο, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η περίπτωση επικαλύψεων στις αναζητήσεις και τα παραδοτέα των ομάδων.

Β' Φάση: Συλλογή όρων – Καταγραφή σύντομου ορισμού – Έλεγχος υποθέσεων μέσα από ερμηνευτικό λεξικό (3 ώρες).

Την τρίτη ώρα οι μαθητές/λεξικογράφοι αξιοποιώντας τις οδηγίες του [Φύλλου Εργασίας](#) 1 επέλεξαν λέξεις-όρους από το φάκελο του υλικού τους και δημιούργησαν ένα αρχείο Word στο οποίο κατέγραψαν τους όρους που συγκέντρωσαν, καθώς και τον σύντομο ορισμό τους. Η εκπαιδευτικός κινούμενη ανάμεσα στις ομάδες, διευκόλυνε το έργο συλλογής των όρων και υποστήριξε τη διαδικασία. Οι ομάδες στη φάση αυτή έφεραν σε πέρας τα δύο πρώτα βήματα του [Φύλλου Εργασίας](#) 1. Όλες οι ομάδες συνεργάστηκαν ικανοποιητικά, όμως δυσκολεύτηκαν αρκετά στη διατύπωση των ορισμών και χρειάστηκαν αρκετές φορές την καθοδήγηση της διδάσκουσας. Η διαδικασία προχώρησε αργά και ό,τι δεν έγινε δυνατό να ολοκληρωθεί στην τάξη, ολοκληρώθηκε μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας. Εκεί καθορίστηκε και η προεργασία που έπρεπε να κάνει η ομάδα για την επόμενη φορά.

Τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες οι μαθητές έφεραν σε πέρας το τρίτο και το τέταρτο βήμα. Συγκεκριμένα, έκαναν υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού των όρων στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις τους για τη γλώσσα και χαρακτήρισαν τους όρους (απλή, παράγωγη, σύνθετη κοκ.), εντόπισαν τους ειδικούς όρους που επεξεργάζονταν στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) και σύγκριναν τον σύντομο ορισμό των όρων που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής και τις υποθέσεις σχηματισμού των όρου με τις αντίστοιχες πληροφορίες του Λεξικού. Σε αυτή τη φάση οι μαθητές ανέβασαν τις εργασίες τους στην ψηφιακή πλατφόρμα με σκοπό να συνεχίσουν με τον εμπλουτισμό των λημμάτων ως εργασία για το σπίτι.

Γ' Φάση: Εμπλουτισμός λημμάτων (διαδικτυακή συνεργασία των ομάδων και της διδάσκουσας)

Ο σχολικός χώρος και χρόνος διευρύνθηκε με τη βοήθεια της συνεργατικής ψηφιακής πλατφόρμας και οι μαθητές δούλεψαν ανταλλάσσοντας ιδέες και προτάσεις μέσω των σελίδων (pages) που δημιούργησαν ώστε να στήσουν τα λεξικά τους. Στη διαδικασία αυτή η διδάσκουσα συμμετείχε διαδικτυακά, παρακολουθώντας τις σελίδες (pages) των ομάδων και σχολιάζοντας αναλόγως, ώστε οι μαθητές να είναι έτοιμοι για τις παρουσιάσεις τους την επόμενη διδακτική ώρα. Στη φάση αυτή οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν να παρακολουθήσουν και τις εργασίες των άλλων ομάδων και να πάρουν ιδέες αλλά και να φροντίσουν την εμφάνιση των πονημάτων τους (αλφαβητική σειρά των λημμάτων, γραμματοσειρά μέγεθος γραμμάτων, χρώματα κλπ.). Το Σαββατοκύριακο αξιοποιήθηκε σε αυτή την κατεύθυνση και η εφαρμογή προχώρησε πολύ καλά καθώς έδωσε μια αίσθηση επαφής της ομάδας και εκτός τάξης.

Δ' Φάση: Διαμόρφωση κριτηρίων αξιολόγησης – Παρουσίαση Λεξικών – Αξιολόγηση

Την έκτη διδακτική ώρα συνδιαμορφώθηκαν από τη διδάσκουσα και την ολομέλεια

τα κριτήρια αξιολόγησης της εργασίας που αφορούν και στα ακόλουθα: πληρότητα και σαφήνεια ορισμών, γλώσσα-ύφος, μορφή λεξικού, δημιουργικότητα και πρωτοτυπία, συνεργασία, αξιοποίηση φύλλου εργασίας.

Την έβδομη και όγδοη διδακτική ώρα οι εργασίες παρουσιάστηκαν στην τάξη από τις επιμέρους ομάδες. Αρχικά οι μαθητές έκαναν μια σύντομη προφορική παρουσίαση της θεματικής ενότητας την οποία μελέτησαν. Στην παρουσίασή τους αυτή χρησιμοποίησαν τα λεξικά που είχαν δημιουργήσει, ώστε να απαντηθούν οι εύλογες απορίες των συμμαθητών τους από τις άλλες ομάδες. Κάθε ομάδα είχε επιλέξει διαφορετικό τρόπο να παρουσιάσει τη δουλειά της: Κάποιοι είχαν ετοιμάσει λογισμικό παρουσίασης για να υποστηρίξουν την προφορική τους παρουσίαση,

άλλοι είχαν ετοιμάσει γραπτό κείμενο σε κειμενογράφο με ενεργές λέξεις προς ηλεκτρονικά λεξικά:

Στις μέρες μας η εκπαίδευση είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στη ζωή των ανθρώπων, θεωρείται δημόσιο αγαθό και είναι απαραίτητη για την ορθή ένταξή μας στην κοινωνία. Η εκπαίδευση στις μέρες μας αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα αλλά σοβαρά και άλλα πιο ήπια.

Στη σύγχρονη εκπαίδευση ο εκπαιδευτικός ονομάζεται δάσκαλος ή καθηγητής (ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης). Η εκπαίδευση στην εποχή μας είναι δωρεάν κατά το μεγαλύτερο μέρος της. Υπάρχουν πάρα πολλά δημόσια σχολεία αλλά και αρκετά ιδιωτικά. Η σχέση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικού είναι πιο ουσιαστική, αφήνοντας πίσω την ψυχρή και στείρα ατμόσφαιρα των παλαιότερων χρόνων.

Όμως, υπάρχουν πολλά προβλήματα, ακόμα, στην εκπαίδευση, π.χ. :

1. **ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ**

Ο αριθμός των αναλόφαιτων ενηλίκων φτάνει τα 793 εκατομμύρια

Η Unesco ανακοίνωσε σήμερα ότι περίπου 793 εκατ. ενήλικες στον κόσμο, στην πλειοψηφία τους νεαρά κορίτσια και γυναίκες, δεν ξέρουν να διαβάζουν ούτε να γράφουν.

Σε έντεκα χώρες ποσοστό μεγαλύτερο από το 50% των ενηλίκων είναι αναλόφαιτο, διευκρίνισε η Unesco. Πρόκειται για το Μπενίν, την Μπουρκίνα Φάσο, την Αιθιοπία, τη Γκάμπια, τη Γουινέα, την Αϊτή, το Μαλί, το Νίγηρα, τη Σενεγάλη, τη Σιέρα Λεόνε και το Τσαντ.

2. **ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ**

Το **νταηλίκι** (τουρκική: *dayilik*) είναι μια μορφή **κακοποίησης**, πιο συγκεκριμένα **εκφοβισμού** ή **εξαναγκασμού**. Αυτή συνεπάγεται περιοδικά επαναλαμβανόμενες πράξεις που σκοπό έχουν την επιβολή ενός ατόμου ή μιας ομάδας πάνω σε ένα άλλο άτομο ή ομάδα, επομένως μια «ανισορροπία δυνάμεων». Η εν λόγω ανισορροπία μπορεί να είναι κοινωνική ή/και σωματική. Το θύμα του εκφοβισμού αναφέρεται και ως στόχος.

Το νταηλίκι αποτελείται από τρία βασικά είδη κακοποίησης – **συναίσθηματική**, **λεκτική** και **σωματική**. Συνήθως, πρόκειται για ανεπαίσθητες μεθόδους εξαναγκασμού όπως η **ψυχολογική χειραγώγηση**.

3. **ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ**

Σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα προκύπτει από τις επιπτώσεις της κρίσης και των σκληρών οικονομικών μέτρων ως προς την εγκατάλειψη του σχολείου από τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Περισσότερα από 16.000 είναι τα παιδιά που εγκατέλειψαν τις σχολικές αίθουσες την τελευταία τετραετία των μνημονίων, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας που δόθηκαν πριν από λίγες μέρες στη δημοσιότητα.

4. **ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ**

Ηδη σε ολόκληρη την Ευρώπη κρούουν τον κώδωνα για την αύξηση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, φαινόμενο το οποίο διαρκώς κερδίζει έδαφος λόγω της παρατεταμένης ύφεσης και της οικονομικής δυσχέρειας.

Χώρες όπως η Ισπανία (26,5%), η Πορτογαλία (23,2%) και η Μάλτα (33,5%) παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, ενώ χώρες όπως η Ιταλία (18,2%), το Ηνωμένο Βασίλειο (15%) και η Ρουμανία (17,5%) κινούνται σταθερά πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αντίθετα, χώρες όπως η Αυστρία, η Δανία, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Ολλανδία, το Λουξεμβούργο, η Τσεχία και η Σλοβακία παρουσιάζουν ποσοστά κάτω ακόμα και από τον επιθυμητό μέσο στόχο του 10%, που η Ε.Ε. έχει θέσει μέχρι το 2020.

ΛΕΞΙΚΟ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

- **Αναλφαβητισμός:** έλλειψη γνώσης γραφής και ανάγνωσης **οργανικά:** αυτός που δεν διδάχθηκε ποτέ ανάγνωση και γραφή, **λειτουργικά:** αυτός που ενώ, έχει διδαχθεί ανάγνωση και γραφή, δυσκολεύεται να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις του ή δεν έχει τελειώσει τη στοιχειώδη εκπαίδευση, **ηλεκτρονικά:** αυτός που δεν ξέρει να χειριστεί υπολογιστή.
- **Ενδοσχολική βία (=bullying):** κατάσταση, κατά την οποία ασκείται εσκεμμένα, απρόκλητη, συστηματική και επιθετική συμπεριφορά, που έχει ως σκοπό να επιβάλει και να προκαλέσει σωματικό και ψυχικό πόνο από μαθητές, σε συγκεκριμένους μαθητές, εντός και εκτός σχολείου = bullying και θυματοποίηση.
- **Σχολική διαρροή:** πρόβλημα των σύγχρονων εκπαιδευτικών σχολείων που έχει άμεση σχέση με την σωρεία κοινωνικών και εκπαιδευτικών παραγόντων. Με ιδιαίτερα αυξημένα ποσοστά στη χώρα μας, από πολλούς μαθητές, οι οποίοι εγκαταλείπουν το σχολείο πριν την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

ΠΗΓΕΣ:newsbeast.gr/βικιπαίδεια/AlfaVita/νεοελληνικό λεξικό.

Ακολούθησε η αυτοαξιολόγηση και η ετεροαξιολόγηση. Οι ομάδες των μαθητών ανέλαβαν να βελτιώσουν το λεξικό τους λαμβάνοντας υπόψη τον σχολιασμό του. Το τελικό παραδοτέο κάθε ομάδας ανέβηκε στον ειδικό χώρο της κάθε ομάδας στο wiki του σεναρίου.

Ε΄ Φάση: Δημιουργία λήμματος εγκυκλοπαιδικού λεξικού

Η ολομέλεια της τάξης μέσω της προηγούμενης παρουσίας είχε ήδη προσεγγίσει όψεις του διαχρονικού θεσμού της εκπαίδευσης. Υπήρχε δηλαδή ήδη, μια κοινή γνωστική βάση ώστε να επιχειρηθεί η συνεργατική παραγωγή του λήμματος για την «Εκπαίδευση» σε ένα εγκυκλοπαιδικό λεξικό. Οι μαθητές μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> μοιράστηκαν τα αρχεία που κάθε ομάδα είχε αρχικά στο φάκελό της αλλά και το υλικό που συνέλεξαν κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των λημμάτων του λεξικού. Έτσι η ολομέλεια της τάξης είχε πρόσβαση στο υλικό που χρησιμοποιήθηκε στην προηγούμενη φάση. Είχε επίσης πρόσβαση και στο λεξικό που δημιουργήθηκε στον ίδιο χρόνο. Οι μαθητές στην τελευταία φάση του σεναρίου και ακολουθώντας τα βήματα του [Φύλλου](#) Εργασίας 2, άνοιξαν μια σελίδα στο wiki του μαθήματος και εκεί εκμεταλλευόμενοι της δυνατότητας της συνεργατικής πλατφόρμας, δημιούργησαν ένα λήμμα για την «Εκπαίδευση» (βλ. Τεκμήρια). Κάθε ομάδα φρόντισε να συντάξει το δικό της κομμάτι προσπαθώντας να είναι σύντομη και περιεκτική και να συμπεριλάβει το ειδικό λεξιλόγιο της ενότητας που διδάχθηκε. Το τελικό κείμενο προέκυψε μετά από συνεχείς διορθώσεις στο περιεχόμενο αλλά κυρίως στη δομή, τη συνοχή και το ύφος του κειμένου ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του συγκεκριμένου κειμενικού είδους. Η διαδικασία αποδείχθηκε εξαιρετικά χρονοβόρα. Χρησιμοποιήθηκαν τέσσερις διδακτικές ώρες και ακόμα αρκετές διαδικτυακές συνεργασίες ώστε να καταλήξουν οι ομάδες, με τη βοήθεια της διδάσκουσας, σε ένα ικανοποιητικό κείμενο.

Από το τελικό πόνημα των μαθητών αφαιρέθηκαν τα χρώματα και γενικά οι σημάνσεις που είχαν χρησιμοποιηθεί κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης των λεξικών, αφού θεωρήθηκαν ότι εμπόδιζαν την αναγνωσιμότητα του τελικού κειμένου. Επίσης, κατά τη διάρκεια διαμόρφωσης του λήμματος συμπληρώθηκαν στα λεξικά επιπλέον όροι που θα βοηθούσαν τον αναγνώστη να κατανοήσει πληρέστερα το κείμενο.

Ως προς τον τρόπο που δομήθηκε και αξιοποίησε τα επιμέρους λεξικά, το εγκυκλοπαιδικό μας λήμμα επέλεξε τη δυνατότητα ανάγνωσης σε δύο επίπεδα: Το

πρώτο είναι αυτό της απλής ανάγνωσης των πληροφοριών του κυρίως κειμένου με τη βοήθεια του πρώτου παραρτήματος που περιέχει απλούς ορισμούς των επιλεγμένων όρων. Σε αυτούς ο αναγνώστης μεταβαίνει ενεργοποιώντας τους αντίστοιχους υπερσυνδέσμους. Για τον απαιτητικότερο αναγνώστη αξιοποιήθηκαν οι εκτενέστεροι ορισμοί και δημιουργήθηκε το δεύτερο παράρτημα του λήμματος. Σε αυτό μεταβαίνει κανείς μέσω του πρώτου παραρτήματος ενεργοποιώντας τα αντίστοιχα ενεργά λήμματα. Ένα τρίτο παράρτημα πλούτισε το κείμενο με σχετικές εικόνες. Αυτές επιλέχθηκαν από το υλικό που είχε συνοδεύσει τις επιμέρους παρουσιάσεις των εμπλουτισμένων λεξικών των ομάδων. Έτσι το συνεργατικό λήμμα για το «σχολείο» ενεργοποιείται ανάλογα με το χρόνο ή τη διάθεση του αναγνώστη και κυρίως καταφέρνει να ενσωματώσει λειτουργικά όλα τα στάδια εργασίας των μαθητών. Το «λήμμα» συνοδεύει ως τεκμήριο το παρόν παραδοτέο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Μικρό Λεξικό της Εκπαίδευσης Αναζητώ το σχολείο της Αρχαιότητας 1

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα *Λεξικό Ορολογίας για την Εκπαίδευση στην Αρχαιότητα*. Το λεξικό σας θα λειτουργήσει ως βοηθητικό υλικό για την πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης σας από τους συμμαθητές σας που αναζητήσαν το σχολείο σε άλλες περιόδους. Το ίδιο θα κάνουν κι εκείνοι για σας!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Α) Συλλογή όρων – Καταγραφή σύντομου ορισμού – Έλεγχος υποθέσεων μέσα από ερμηνευτικό λεξικό

- 1) Διαβάστε σχετικά με την εκπαίδευση στην [Αρχαιότητα](#). Συλλέξτε τρεις ειδικούς όρους σχετικούς με το θέμα σας και καταγράψτε τους σε ένα αρχείο word.
- 2) Διατυπώστε τον σύντομο ορισμό των όρων: τονίστε με διαφορετικό χρώμα την οριστέα έννοια, το γένος και την ειδοποιό διαφορά. Υιοθετήστε ύφος οικείο κάνοντας τις αντίστοιχες γλωσσικές επιλογές.
- 3) Κάντε υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού του όρου στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις σας για τη γλώσσα.
- 4) Εντοπίστε τους ειδικούς όρους που επεξεργάζεστε στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#):

- Συγκρίνετε τον ορισμό του όρου που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού και βελτιώστε, αν το κρίνετε απαραίτητο, τη διατύπωση του σύντομου ορισμού.
- Ελέγξτε τις υποθέσεις σας για τη γραμματική κατηγορία και τον τρόπο σχηματισμού του όρου αξιοποιώντας τις πληροφορίες του λεξικού.
- Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις των όρων του λεξικού σας με τα αντίστοιχα λήμματα από το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η ομάδα μοιράζεται υλικό και γενικά συνεργάζεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> και

- Αναπτύσσει τον εκτεταμένο ορισμό των όρων που ανέλαβε, σε παράγραφο αξιοποιώντας το δοσμένο υλικό ή άλλες πηγές και τον γράφει σε ένα ξεχωριστό αρχείο word.
- Εντοπίζει σχετικό με τον όρο επιπρόσθετο υλικό από το διαδίκτυο (εικόνες, βίντεο κλπ.) σημειώνοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση.

B) Εμπλουτισμός λημμάτων λεξικού

- 1) Ελέγξτε και διορθώστε τα κείμενα των εκτεταμένων ορισμών που ετοιμάσατε.
- 2) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με τα αρχεία word των εκτεταμένων ορισμών και με το επιπρόσθετο υλικό.
- 3) Φροντίστε τη μορφή του λεξικού σας: Βάλτε τα λήμματα σε αλφαβητική σειρά και κάντε μορφοποιήσεις, προσέξτε το μέγεθος και τον τύπο της γραμματοσειράς, τα χρώματα κλπ.
- 4) Καταγράψτε τις πηγές σας και τέλος τα ονόματά σας.

Μικρό Λεξικό της Εκπαίδευσης
Αναζητώ το σχολείο της Αρχαιότητας 2

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα *Λεξικό Ορολογίας για την Εκπαίδευση στην Αρχαιότητα*. Το λεξικό σας θα λειτουργήσει ως βοηθητικό υλικό για την πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης σας από τους συμμαθητές σας που αναζητήσαν το σχολείο σε άλλες περιόδους. Το ίδιο θα κάνουν κι εκείνοι για σας!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

A) Συλλογή όρων – Καταγραφή σύντομου ορισμού – Έλεγχος υποθέσεων μέσα από ερμηνευτικό λεξικό

- 1) Διαβάστε στην [Ιστοσελίδα](https://teteleste.wordpress.com/2011/09/02/%CF%84%CE%BF-%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1-%CF%83%CF%80%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B7-%CE%BA%CF%81/) του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού και στη διεύθυνση <https://teteleste.wordpress.com/2011/09/02/%CF%84%CE%BF-%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1-%CF%83%CF%80%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B7-%CE%BA%CF%81/> για την Εκπαίδευση στη Αρχαιότητα. Επιλέξτε τρεις ειδικούς όρους σχετικούς με το θέμα σας και καταγράψτε τους σε ένα αρχείο word.
- 2) Διατυπώστε τον σύντομο ορισμό των όρων: τονίστε με διαφορετικό χρώμα την οριστέα έννοια, το γένος και την ειδοποιό διαφορά. Υιοθετήστε ύφος οικείο κάνοντας τις αντίστοιχες γλωσσικές επιλογές.
- 3) Κάντε υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού του όρου στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις σας για τη γλώσσα.
- 4) Εντοπίστε τους ειδικούς όρους που επεξεργάζεστε στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#):

- Συγκρίνετε τον ορισμό του όρου που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού και βελτιώστε, αν κρίνετε απαραίτητο, τη διατύπωση του σύντομου ορισμού.
- Ελέγξτε τις υποθέσεις σας για τη γραμματική κατηγορία και τον τρόπο σχηματισμού του όρου αξιοποιώντας τις πληροφορίες του λεξικού.
- Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις των όρων του λεξικού σας με τα αντίστοιχα λήμματα από το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η ομάδα μοιράζεται υλικό και γενικά συνεργάζεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> και

- Αναπτύσσει τον εκτεταμένο ορισμό των όρων που ανέλαβε, σε παράγραφο αξιοποιώντας το δοσμένο υλικό ή άλλες πηγές και τον γράφει σε ένα ξεχωριστό αρχείο word.
- Εντοπίζει σχετικό με τον όρο επιπρόσθετο υλικό από το διαδίκτυο (εικόνες, βίντεο κλπ.) σημειώνοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση.

B) Εμπλουτισμός λημμάτων λεξικού

- 1) Ελέγξτε και διορθώστε τα κείμενα των εκτεταμένων ορισμών που ετοιμάσατε.
- 2) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με τα αρχεία word των εκτεταμένων ορισμών και με το επιπρόσθετο υλικό.
- 3) Φροντίστε τη μορφή του λεξικού σας: Βάλτε τα λήμματα σε αλφαβητική σειρά και κάντε μορφοποιήσεις, προσέξτε το μέγεθος και τον τύπο της γραμματοσειράς, τα χρώματα κλπ.
- 4) Καταγράψτε τις πηγές σας και τέλος τα ονόματά σας.

Μικρό Λεξικό της Εκπαίδευσης
Αναζητώ το σχολείο στο Βυζάντιο

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα *Λεξικό Ορολογίας για την Εκπαίδευση στο Βυζάντιο*. Το λεξικό σας θα λειτουργήσει ως βοηθητικό υλικό για την πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης σας από τους συμμαθητές σας που αναζητήσαν το σχολείο σε άλλες περιόδους. Το ίδιο θα κάνουν κι εκείνοι για σας!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1) Μεταβείτε στη διεύθυνση

<http://www.eriande.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio4/praktika1/panagopoulos.htm> και διαβάστε σχετικά με την εκπαίδευση στο Βυζάντιο. Διαβάστε επίσης Θάνος Μαρκόπουλος, *Στο σχολείο με ... χαρτί και καλαμάρι, Στους Δρόμους του Βυζαντίου 3*, Καλειδοσκόπιο 1999. Επιλέξτε τρεις ειδικούς όρους σχετικούς με το θέμα σας και καταγράψτε τους σε ένα αρχείο word.

2) Διατυπώστε τον σύντομο ορισμό των όρων: τονίστε με διαφορετικό χρώμα την οριστέα έννοια, το γένος και την ειδοποιό διαφορά. Υιοθετήστε ύφος οικείο κάνοντας τις αντίστοιχες γλωσσικές επιλογές.

3) Κάντε υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού του όρου στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις σας για τη γλώσσα.

4) Εντοπίστε τους ειδικούς όρους που επεξεργάζεστε στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#):

- Συγκρίνετε τον ορισμό του όρου που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού και βελτιώστε, αν κρίνετε απαραίτητο, τη διατύπωση του σύντομου ορισμού.

- Ελέγξτε τις υποθέσεις σας για τη γραμματική κατηγορία και τον τρόπο σχηματισμού του όρου αξιοποιώντας τις πληροφορίες του λεξικού.
- Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις των όρων του λεξικού σας με τα αντίστοιχα λήμματα από το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η ομάδα μοιράζεται υλικό και γενικά συνεργάζεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> και

- Αναπτύσσει τον εκτεταμένο ορισμό των όρων που ανέλαβε, σε παράγραφο αξιοποιώντας το δοσμένο υλικό ή άλλες πηγές και τον γράφει σε ένα ξεχωριστό αρχείο word.
- Εντοπίζει σχετικό με τον όρο επιπρόσθετο υλικό από το διαδίκτυο (εικόνες, βίντεο κλπ.) σημειώνοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση.

B) Εμπλουτισμός λημμάτων λεξικού

- 1) Ελέγξτε και διορθώστε τα κείμενα των εκτεταμένων ορισμών που ετοιμάσατε.
- 2) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με τα αρχεία word των εκτεταμένων ορισμών και με το επιπρόσθετο υλικό.
- 3) Φροντίστε τη μορφή του λεξικού σας: Βάλτε τα λήμματα σε αλφαβητική σειρά και κάντε μορφοποιήσεις, προσέξτε το μέγεθος και τον τύπο της γραμματοσειράς, τα χρώματα κλπ.
- 4) Καταγράψτε τις πηγές σας και τέλος τα ονόματά σας.

Μικρό Λεξικό της Εκπαίδευσης

Αναζητώ το σχολείο στη Νεότερη και Σύγχρονη Ελλάδα

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα *Λεξικό Ορολογίας για την Εκπαίδευση στα Νεότερα Χρόνια*. Το λεξικό σας θα λειτουργήσει ως βοηθητικό υλικό για την πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης σας από τους συμμαθητές σας που αναζήτησαν το σχολείο σε άλλες περιόδους. Το ίδιο θα κάνουν κι εκείνοι για σας!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1) Μεταβείτε στη διεύθυνση <http://www.kapodistriasis.info/paideia> και διαβάστε για την εκπαίδευση στην Ελλάδα στα πρώτα μετεπαναστατικά χρόνια. Συμβουλευτείτε επίσης <http://www.myaspaite.net/images/eleniplexousaki.pdf>. Για την εκπαίδευση στην Ελλάδα στα χρόνια του μεσοπολέμου μεταβείτε στη διεύθυνση http://www.ime.gr/chronos/14/gr/1923_1940/civilization/institutions/index.html και διαβάστε σχετικά κείμενα επιλέγοντας «Θεσμοί». Από το Φάκελο Υλικού επιλέξτε να διαβάσετε το περιεχόμενο του αρχείου παρουσίασης «Εκπαιδευτικός Όμιλος». Επιλέξτε τρεις ειδικούς όρους σχετικούς με το θέμα σας και καταγράψτε τους σε ένα αρχείο word.

2) Διατυπώστε τον σύντομο ορισμό των όρων: τονίστε με διαφορετικό χρώμα την οριστέα έννοια, το γένος και την ειδοποιό διαφορά. Υιοθετήστε ύφος οικείο κάνοντας τις αντίστοιχες γλωσσικές επιλογές.

3) Κάντε υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού του όρου στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις σας για τη γλώσσα.

4) Εντοπίστε τους ειδικούς όρους που επεξεργάζεστε στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#):

- Συγκρίνετε τον ορισμό του όρου που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού και βελτιώστε, αν το κρίνετε απαραίτητο, τη διατύπωση του σύντομου ορισμού.

- Ελέγξτε τις υποθέσεις σας για τη γραμματική κατηγορία και τον τρόπο σχηματισμού του όρου αξιοποιώντας τις πληροφορίες του λεξικού.
- Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις των όρων του λεξικού σας με τα αντίστοιχα λήμματα από το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η ομάδα μοιράζεται υλικό και γενικά συνεργάζεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> και

- Αναπτύσσει τον εκτεταμένο ορισμό των όρων που ανέλαβε, σε παράγραφο αξιοποιώντας το δοσμένο υλικό ή άλλες πηγές και τον γράφει σε ένα ξεχωριστό αρχείο word.
- Εντοπίζει σχετικό με τον όρο επιπρόσθετο υλικό από το διαδίκτυο (εικόνες, βίντεο κλπ.) σημειώνοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση.

B) Εμπλουτισμός λημμάτων λεξικού

- 1) Ελέγξτε και διορθώστε τα κείμενα των εκτεταμένων ορισμών που ετοιμάσατε.
- 2) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με τα αρχεία word των εκτεταμένων ορισμών και με το επιπρόσθετο υλικό.
- 3) Φροντίστε τη μορφή του λεξικού σας: Βάλτε τα λήμματα σε αλφαβητική σειρά και κάντε μορφοποιήσεις, προσέξτε το μέγεθος και τον τύπο της γραμματοσειράς, τα χρώματα κλπ.
- 4) Καταγράψτε τις πηγές σας και τέλος τα ονόματά σας.

Μικρό Λεξικό της Εκπαίδευσης
Αναζητώ σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα *Λεξικό Ορολογίας για την Εκπαίδευση Σήμερα*. Το λεξικό σας θα λειτουργήσει ως βοηθητικό υλικό για την πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης σας από τους συμμαθητές σας που αναζητήσαν το σχολείο σε άλλες περιόδους. Το ίδιο θα κάνουν κι εκείνοι για σας!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- 1) Μεταβείτε στη διεύθυνση <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B110/676/4483.20173/> και διαβάστε το κείμενο 4. Ανοίξτε επίσης στο Φάκελο Υλικού το αρχείο «Ομαδοσυνεργατική Μέθοδος» και διαβάστε σχετικά. Επιλέξτε τρεις ειδικούς όρους σχετικούς με το θέμα σας και καταγράψτε τους σε ένα αρχείο word.
- 2) Διατυπώστε τον σύντομο ορισμό των όρων: τονίστε με διαφορετικό χρώμα την οριστέα έννοια, το γένος και την ειδοποιό διαφορά. Υιοθετήστε ύφος οικείο κάνοντας τις αντίστοιχες γλωσσικές επιλογές.
- 3) Κάντε υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού του όρου στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις σας για τη γλώσσα.
- 4) Εντοπίστε τους ειδικούς όρους που επεξεργάζεστε στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#):
  - Συγκρίνετε τον ορισμό του όρου που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού και βελτιώστε, αν κρίνετε απαραίτητο, τη διατύπωση του σύντομου ορισμού.
  - Ελέγξτε τις υποθέσεις σας για τη γραμματική κατηγορία και τον τρόπο σχηματισμού του όρου αξιοποιώντας τις πληροφορίες του λεξικού.
  - Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις των όρων του λεξικού σας με τα αντίστοιχα λήμματα από το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η ομάδα μοιράζεται υλικό και γενικά συνεργάζεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> και

- Αναπτύσσει τον εκτεταμένο ορισμό των όρων που ανέλαβε, σε παράγραφο αξιοποιώντας το δοσμένο υλικό ή άλλες πηγές και τον γράφει σε ένα ξεχωριστό αρχείο word.
- Εντοπίζει σχετικό με τον όρο επιπρόσθετο υλικό από το διαδίκτυο (εικόνες, βίντεο κλπ.) σημειώνοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση.

B) Εμπλουτισμός λημμάτων λεξικού

- 1) Ελέγξτε και διορθώστε τα κείμενα των εκτεταμένων ορισμών που ετοιμάσατε.
- 2) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με τα αρχεία word των εκτεταμένων ορισμών και με το επιπρόσθετο υλικό.
- 3) Φροντίστε τη μορφή του λεξικού σας: Βάλτε τα λήμματα σε αλφαβητική σειρά και κάντε μορφοποιήσεις, προσέξτε το μέγεθος και τον τύπο της γραμματοσειράς, τα χρώματα κλπ.
- 4) Καταγράψτε τις πηγές σας και τέλος τα ονόματά σας.

Μικρό Λεξικό της Εκπαίδευσης
Αναζητώ σύγχρονα εκπαιδευτικά προβλήματα

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα *Λεξικό Ορολογίας για την Εκπαίδευση Σήμερα*. Το λεξικό σας θα λειτουργήσει ως βοηθητικό υλικό για την πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης σας από τους συμμαθητές σας που αναζήτησαν το σχολείο σε άλλες περιόδους. Το ίδιο θα κάνουν κι εκείνοι για σας!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1) Μεταβείτε στη διεύθυνση

http://www.museduc.gr/docs/Glossa/gymnasio/B/4_B_gymnasiou.pdf και διαβάστε το κείμενο 5. Διαβάστε επίσης το κείμενο 3 στη διεύθυνση <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B110/676/4483,20173/>.

Ενημερωθείτε ακόμα για τη [μαθητική διαρροή](#). Και τέλος διαβάστε το άρθρο για το [σχολικό εκφοβισμό](#) στην εφημερίδα Καθημερινή. Επιλέξτε τέσσερις ειδικούς όρους σχετικούς με το θέμα σας και καταγράψτε τους σε ένα αρχείο word.

2) Διατυπώστε τον σύντομο ορισμό των όρων: τονίστε με διαφορετικό χρώμα την οριστέα έννοια, το γένος και την ειδοποιό διαφορά. Υιοθετήστε ύφος οικείο κάνοντας τις αντίστοιχες γλωσσικές επιλογές.

3) Κάντε υποθέσεις για τον τρόπο σχηματισμού του όρου στηριζόμενοι στην τεχνική του μορφολογικού τεμαχισμού και στις γενικότερες γνώσεις σας για τη γλώσσα.

4) Εντοπίστε τους ειδικούς όρους που επεξεργάζεστε στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#):

- Συγκρίνετε τον ορισμό του όρου που δημιούργησε η ομάδα με αυτόν του Λεξικού και βελτιώστε, αν το κρίνετε απαραίτητο, τη διατύπωση του σύντομου ορισμού.
- Ελέγξτε τις υποθέσεις σας για τη γραμματική κατηγορία και τον τρόπο σχηματισμού του όρου αξιοποιώντας τις πληροφορίες του λεξικού.
- Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις των όρων του λεξικού σας με τα αντίστοιχα λήμματα από το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η ομάδα μοιράζεται υλικό και γενικά συνεργάζεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας <http://www.pbworks.com> και

- Αναπτύσσει τον εκτεταμένο ορισμό των όρων που ανέλαβε, σε παράγραφο αξιοποιώντας το δοσμένο υλικό ή άλλες πηγές και τον γράφει σε ένα ξεχωριστό αρχείο word.
- Εντοπίζει σχετικό με τον όρο επιπρόσθετο υλικό από το διαδίκτυο (εικόνες, βίντεο κλπ.) σημειώνοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση.

B) Εμπλουτισμός λημμάτων λεξικού

- 1) Ελέγξτε και διορθώστε τα κείμενα των εκτεταμένων ορισμών που ετοιμάσατε.
- 2) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με τα αρχεία word των εκτεταμένων ορισμών και με το επιπρόσθετο υλικό.
- 3) Φροντίστε τη μορφή του λεξικού σας: Βάλτε τα λήμματα σε αλφαβητική σειρά και κάντε μορφοποιήσεις, προσέξτε το μέγεθος και τον τύπο της γραμματοσειράς, τα χρώματα κλπ.
- 4) Καταγράψτε τις πηγές σας και τέλος τα ονόματά σας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (κοινό για όλες τις ομάδες)

Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό

Το Λήμμα της Εκπαίδευσης

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η αποστολή σας είναι να συντάξετε το λήμμα για την Εκπαίδευση για ένα εγκυκλοπαιδικό λεξικό τύπου wiki. Το λεξικό σας απευθύνεται στο γενικό κοινό που θα ήθελε να πληροφορηθεί σχετικά, ανατρέχοντας σε πηγή του διαδικτύου.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Συνεργαστείτε ώστε να συντάξετε ένα λήμμα εγκυκλοπαιδικού λεξικού για τη λέξη «Εκπαίδευση». Χρησιμοποιήστε τις πηγές πληροφόρησης όλων των ομάδων που είναι ήδη διαθέσιμες στο wiki του μαθήματος. Στην αντίστοιχη σελίδα (page) ξεκινήστε το συνεργατικό σας κείμενο. Φτιάξτε ένα πρώτο διάγραμμα και δουλέψτε πάνω σε αυτό. Δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο και αξιοποιήστε τις δυνατότητες του εμπλουτισμού του με υπερσυνδέσμους. Να είστε σύντομοι και περιεκτικοί! Μην παραλείψετε να αναφέρετε τις πηγές σας (Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία)!

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

--

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή πήγε αρκετά καλά. Οι μαθητές έδειξαν ενδιαφέρον. Δυσκολεύτηκαν όμως τόσο στη σύνταξη των ορισμών όσο και στην επιλογή των λέξεων για το λεξικό τους, καθώς συχνά θεωρούσαν λέξη εκπαιδευτικής ορολογίας όποια λέξη απλώς δε γνώριζαν! Επίσης κατά την εφαρμογή έγινε φανερό ότι η εξοικείωση των μαθητών με τη χρήση λογισμικών, ουσιαστικά γενικής χρήσης, ήταν μικρή. Έτσι χρειάστηκε να δαπανηθεί χρόνος ώστε να ενημερωθούν για τον τρόπο δημιουργίας σελιδοδεικτών, υπερσυνδέσμων κλπ. Σε ό,τι αφορά στα εμπλουτισμένα λήμματα, οι μαθητές αντιμετώπισαν επίσης δυσκολίες, καθώς δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων, αλλά και δεν είχαν ουσιαστικά αντιληφθεί τα διαφορετικά επίπεδα ανάγνωσης που μπορούν να ικανοποιηθούν μέσω αυτών. Για τον λόγο αυτό και επειδή θα χρειαζόταν πολύ περισσότερος χρόνος στην τάξη από τον προβλεπόμενο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον προγραμματισμό του μαθήματος στο σύνολό του, χρησιμοποιήθηκαν οι δυνατότητες εργαλείων Web 2.0. Αυτό νομίζουμε ότι απέβη τελικά προς όφελος της διαδικασίας δίνοντας της μεγαλύτερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα. Η πλειοψηφία των μαθητών κατανόησαν την έννοια, τη χρησιμότητα και τη δυσκολία στην κατασκευή ορισμών, προκειμένου να φτιαχτεί ένα λεξικό ορολογίας για την εκπαίδευση. Επίσης, κατόρθωσαν με τη βοήθεια βέβαια των ικανότερων σε αυτό μαθητών, να διαμορφώσουν συνεργατικά το εγκυκλοπαιδικό λήμμα για το «σχολείο». Παρόλ' αυτά νομίζουμε ότι είναι καλό να αναφερθούμε εδώ στο εξής: Μετά την ολοκλήρωση του σεναρίου οι μαθητές του τμήματος κλήθηκαν να γράψουν έκθεση με θέμα: «Το σχολείο που ονειρεύομαι». Σε αυτήν παροτρύνθηκαν να αξιοποιήσουν το λεξιλόγιο και τις έννοιες που διδάχθηκαν μέσω του σεναρίου αλλά και στοιχεία από την εμπειρία τους στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο που χρησιμοποιήσαμε. Λίγοι και μάλιστα οι καλύτεροι ως προς τις επιδόσεις

τους μαθητές, ήταν αυτοί που ενσωμάτωσαν στο όραμά τους για το σχολείο στοιχεία από αυτά που διδάχθηκαν. Οι περισσότεροι έμειναν σε γενικόλογες αναφορές που αφορούσαν τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας, την αντικατάσταση των έντυπων βιβλίων από φορητούς υπολογιστές κλπ. ενώ δεν μπήκαν στην ουσία της αλλαγής των σχέσεων μεταξύ μαθητών και καθηγητών κατά τη διδακτική πράξη: οι περισσότεροι ονειρεύονται έναν «καθηγητή που θα εξηγεί ξανά και ξανά το μάθημα μέχρι να το καταλάβουν όλοι οι μαθητές»!

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΕΠΠΣ. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο*, ΦΕΚ 303B/13-03-2003.

<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. Αθήνα.